

Snaga argumenta a ne Argument snage

Jednostavnost izričaja, metodološka konkretnost pojavnosti uz iskrenost žurnalističke osebujnosti i snage objektivnih argumenata koji ni jednoga trenutka ne postaju prepoznatljivim kao argumenti snage već upravo suprotno - snaga argumenta.

Ozbiljnost pristupa analizi Paragvajske ekonomije, njene prošlosti, sadašnjosti sa ciljem ukazivanja na kvalitetne pretpostavke budućnosti je ono što izdvaja ovu knjigu u poređenju sa sličnim eseističko-reportažno-analitički fokusiranim esejima. *In medias res:* Knjige sličnih uobličenja nerijetko imaju za cilj pretpostavku manipulativne akcije, ciljane želje da vapajem za određenim oblicima ekonomskih određenja otvaraju vrata sunovrata, koristeći rečenicu „put u pakao je popločan dobrim namjerama“. Ne, ova knjiga ne samo da je analitički koncizna, naučno uobličena i žurnalistički jasna, već može biti udžbenikom novih generacija. Novinari nerijetko znaju biti „univerzalne neznalice“ idući ka realizaciji „znanja svega pomalo“ umjesto „znanja konkretnih pojavnosti smjerno i snažno“. Peter Tase pripada ovim drugim, bivajući naučnikom koji objektivno, zadovoljavajući naučno formu odgovora na suštinsko pitanje KAKO (?), pokušava ne samo postavljati pitanja, već davati i odgovore na teme zadate vlastitom novinarskom, analitičkom biću.

On otkriva zalive nade unutar bermudskog trougla lažnih pretpostavki noseći se mišljom da ne nameće, već samo usmjerava (zar i to nije cilj novinarstva, naučnog, prije svega?) naša promišljanja ka metodologiji znanja o nečemu, kako bi to „nešto“ postalo prijemčivo u prostoru i vremenu na koji je fokusiran. I mi sa njime. Ni jednoga trenutka ne popuštajući zamci manipulacije od strane vlastitih riječi (i misli, naravno) koje bi ga mogle odvesti, zanijeti u suprotnom pravcu, on spaja nespojivo itekako, povezujući ljude, gradove, regije, ali i zemlje. Zbog čega? Zbog osnovne, ljudske, civilizacijske želje da pokaže da prostorom svijeta ne hodaju brojke zavedene teorijama zavjere, već ljudi koji čine civilizaciju trenutka koji žele živjeti životima dostoјnim čovjeka bez obzira gdje, kada, koliko i kako žive. Naravno, pitanje „kako“ je suštinsko kada se fokusiramo na sve navedeno. Odgovori se nalaze u knjizi Petera Tase, naravno, ako znamo čitati. Ne između redova, jer on nije od te vrste autora koji zadaju muke *urbi et orbi* kada čitaoci glavu razbijaju pitanjem „šta je pisac želio reći“, već direktno raščlanjujući pojavno i, sklapajući ga ponovno u analitičke oblike mogućih vizija. Saradnje, nadgradnje i realizacije. Privrede, u svim njenim oblicima. Pojavnosti. Živimo u nesavršenom svijetu. Svijetu gdje bogati imaju

sve više a siromašni sve manje. U svijetu kapitalizma koji je nadvladao moguće alternative uobličene u socijalizmu u vijeku iza nas. Ali, da li je kapitalizam koji danas poznajemo predvorje „kraja istorije“ kako je to Fukujama najavljuvao? Možda i trebamo doživjeti svojevrsni kraj, katarzu pred kojom je upravo južnoameričko područje privrednih i ekonomskih mogućih prosperiteta, kako bi uvidjeli da je odgovor upravo u modalitetima mogućih alternativa koje nudi ova knjiga.

Kako? Vražje pitanje se ponovo otvara pred nama. Odgovor je, kao i uvijek, bolno jednostavan. Peter Tase, kada analizira usmjerenost želje predsjednika jedna male (po prostoru, ljudima i do odredene mjere ograničenim resursima), ali velike (po usmjerenjima, realizacijama, težnjama) zemlje kao što je Paragvaj, on koristi jednostavnu formulu: Formulu koja se nalazi u odgovoru izazova gore navedenih kapitalističkih usmjerenja. Naime, koliko god govorili da može postojati alternativa navedenom, postoji nešto u ljudima što ih goni da zloupotrijebe rečeno „daj čovjeku vlast i novac i vidjećeš kakav je“. U negativnom smislu, naravno. Jednostavnost određenja predsjednika Paragvaja, sa njegovim saradnicima, je upravo dokazivanje suprotnog. Da čovjek koji ima vlast i novac ne mora baš uvijek imati negativna usmjerenja. Zbog čega? Zbog razumijevanja prostora i vremena u kojem živi. Znajući da pojedinačna korist donosi dobro danas i na kratko vrijeme, a opće dobro donosi korist za duži vremenski period svima. Borba protiv korupcije, nepotizma, lopovluka, manipulacije, zanemarivanja plaćanja poreza i ulaganja u nove proizvodne procese i ekonomski oblike unapređenja sa ciljem ostvarivanja neoporezovane dobiti je prioritetni zadatak predsjednika ove južnoameričke zemlje. Naravno, ako bude imao podršku šire populacije. Ne zaboravimo, a to je istovjetno u svim zemljama svijeta, misao koju smo naveli o vlasti i novcu tek možemo jasno vidjeti kao negaciju sebe samo ako imamo saradnike koji podržavaju naša usmjerenja općem, a ne pojedinačnom dobru. Ne tako davno sam napisao misao, aforizam „Vlast ne mijenja čovjeka, papak ostaje papak.“ Da, upravo je to odgovor svim „nevjernim Tomama“. Naime, u slučaju predsjednika Paragvaja se konačno potvrdilo suprotno, jer on nikada i nije bio navedeno. Čovjek usmjeren dobrom u „prijašnjem“ životu i nije mogao drugačije raditi stvari u „današnjem“ životu. Do činiti dobro. I ostati istovjetan vlastitim ciljevima bez obzira bio običan građanin i/ili predsjednik. Paragvaja.

Kroz reforme obrazovanja, demokratskih institucija, izbornog sistema, vladavine prava a ne prava vladavine, predsjednik Paragvaja je primjerom čovjeka i političara koji želi činiti i raditi dobro, jer kako nas o tome i sve religije svijeta uče: „dobro, dobro daje“. Njegovo predsjednikovanje u datom periodu je egzemplarom vođenja zemlje ne samo za vlastiti prostor i vrijeme, već i mnogo šire, i dalje. Peter Tase nam ovom prilikom daje pogled iz USA prema pragmatičnom predsjedniku spremnom na suočenje sa ozbiljnim problemima u državi spremnim da učini nešto više do samo da odradi mandat predsjednika-lutke, a nerijetko završi i na političkim suđenjima, kao njegovi prethodnici. Ovom predsjedniku se to nije moglo desiti. Transparentost je njegova surov, ali iskren odgovor bio. Odgovor koji zbunjuje neprijatelje, a stvara prijatelje gdje je to najmanje očekivao. U direktnom razgovoru sa predsjednikom Paragvaja, Peter Tase, umješnošću vrlog znalca vodi intervju ka iskrenom susretu sa istinom – usmjerenom kvalitetnijem življenju naroda, ali i države u cjelini. Usmjeren političkoj i ekonomskoj evoluciji koja možda samo naizgled to jeste uz nedostajuće slovo „i“ na samom početku riječi, predsjednik Paragvaja svojom konkretnošću uozbiljuje okruženje u kojem egzistira. Saradnja sa zemljama okruženja, Evropskom Unijom, USA i svima onima koji teže zajedničkim interesima gdje svi dobijaju (win-win situacija) sa ciljem dobrobiti svih za sve a ne jednih za nekoga-pojedinca ili više njih, je osnovni cilj predstavljanja lika i djela ovog čovjeka. Predsjednika. Male, ali velike zemlje.

Multilingvistički pristup predstavljanja ovog žurnalističko-esejističko-reportažnog autorskog djela je još jedna prednost autora. I uspijeva u tome, približavajući naizgled udaljene jezike drugim ljudima, i *vice versa*. Iako u detalje opisuje susrete predsjednika ove zemlje sa drugim dužnosnicima zemalja okruženja i šire, prekomorskih prijatelja, ni jednoga trenutka ne nalazimo višak snisholjivosti koji posjeduju „kućni“ novinari već upravo suprotno, pred nama je „razotkrivač“ istine. One kvalitetne, snažno argumentovane istine o vremenu i prostoru i uticaju jednog čovjeka na prostor i vrijeme u kojem živi. I radi. Dobru stremeći. Pišući tekstove esejističke provenijencije u EURASIA REVIEW i SPERO NEWS tokom perioda koji obuhvaća ova knjiga, Peter Tase je predočio konzistentnost svojih vizija ne odstupajući od osnovnih prepostavki novinarskog zanata. Čega? Upravo onoga što mnogim novinarima nedostaje, čini obdarenim ovoga autora. Šta je to? Kroz filmsko kadriranje konkretnih vijesti i pojava, pred nama se razastire predivan tepih činjenica, argumentovanih stavova, mudrih zaključaka, i preporuka. Usmjerenost čovjeku o kojem piše, razgovara sa njim, ali i koristeći ono najvjrednije što bi trebalo činiti čovjeka,

čovjekom – istini stremeći. Iako smo svi mi predodređeni okruženjem odrastanja, obrazovanja, uticaja tradicije, vjere, rase, gendera i sl., pred nama se pojavljuje autor koji ne zloupotrebljava te uticaje već se, dapače, vješto koristi njima kako bi nam približio čovjeka drugog prostora i okruženja. Prednost Petera Tasa je da je čovjek bez predrasuda, otvoren i usmjeren metodologiji realizacije shvatanja kako smo ljudi na prvom mjestu, a iza toga posebno određeni nacionalni, vjerski i/ili tradicionalni oblici pojavnosti. Multidentitet koji u autoru ove knjige egzistira je prednost u svijetu ispunjenog manama isključivosti, mržnje i predrasuda.

Njegovo pisanje je simbolična refleksija umjetnika riječi u susretu sa ljutom svakodnevnicom koji razotkriva iskreno, nadahnuto i znalački. Fokusiran je i na najsitniji detalj, kada govori o datumima, mjestima i ljudima. U i oko njih. Otvarajući perspektive široj informiranosti svijeta u i oko Paragvaja, ovaj autor je stvorio pretpostavke boljeg razumijevanja i nas samih. Jer razumijevajući druge, stvaramo pretpostavke boljeg i kvalitetnijeg razumijevanja i vlastitih postupaka. *Contradictio in adiecto?* Ne, Upravo suprotno. Ova knjige je primjer tome. Uči nas. Kreirajući udžbenik saznanja. O prostoru i vremenu. Imajući sreću da bude savremenikom vremena i prostora o koje piše, Peter Tase nam razotkriva istinu u svoj svojoj punini. Konkretnošću, snagom argumenta u borbi protiv sivila poslušnog žurnalizma, istovremeno razumijevajući da je težak put pred jednim čovjekom, ali da zna šta radi. Ponovo, dobru stremeći. Sa fokusom na konkretnе oblike ekonomskih usmjerena MERCOSUR regije kao „svjetske košare hljeba“ – zajedničkog tržišta Južne Amerike gdje svi dobijaju sa ciljem razvoja i opstanka svake od država članica na ravnopravnim osnovama, i ovaj novinar i naučnik čini dobro. I ne samo o tome, već o turizmu, saradnji sa drugim zemljama, regijama, ekonomski objedinjujući vlastita usmjerena. Govoreći o suštini radi konkretnih oblika realizacije. Svijetu bivajući usmjerenim. Istoriskim faktima osvješten, u njegovim tekstovima se vidi odsjaj viđenja čovjeka, a tek iza toga novinara i naučnika, koji je svoja usmjerena posvetio zemlji ne svoga porijekla, ali određenja. Znajući da i najduži put počinje prvim korakom. I kada govorimo o osvještenju ljudi, naroda, država. Ali i nas o njima. I nama, samima. Unutar i saradnje sa kolegom Martinom Barillasom u jednom broju tekstova ove knjige.

Kako rekoh, filmsko kadriranje Petera Tasa pred nama kreira dokumentarnu viziju ljudi i djela u jednoj zemlji meni, kao Evropljaninu, toliko dalekoj, ali poslije čitanja ove knjige, toliko bliskoj. Posebno, kada govorimo o

svakodnevnici Paragvaja unutar privrednih, političkih i društvenih problema sa kojima se suočava. Okružena velikim ribama kojima nije dovoljno što im ograničavaju obitavalište već žele i negirati njih same. Bosno i Hercegovino, zemljo Srba, Hrvata, Muslimana, ali prije svega Bosanaca i Hercegovaca, zar se to i vama ne dešava stoljećima, vjekovima?

Paragvaj je zemlja koja poštuje tradiciju uobličavajući jezik *Guarani* kao promotivni oblik opstojnosti kulture i tradicije radi činjenice da je to jedini zvanični domaći jezik u Južnoj Americi koji se koristi u zvaničnoj komunikaciji. Peter Tase je i u obliku ovakve prezentacije ostao dosljedan sebi, otvarajući nova vrata razumijevanja kulture zemlje u opstanku, ponosa i jedinstva. Kao i počeh ovu priču o čovjeku – piscu, novinaru, naučniku, i završiću je: *Jednostavnost izričaja, metodološka konkrenost pojavnosti uz iskrenost žurnalističke osebujnosti i snage objektivnih argumenata koji ni jednoga trenutka ne postaju prepoznatljivim kao argumenti snage već upravo suprotno-snaga argumenta.* Zbog čega ponavljam uvodnu rečenicu? Jer je najava potvrdila navedeno u tekstu. I vrijedi. Snaga argumenta. Peterova.

Mr.sc. Sabahudin Hadzialic